

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Večja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 12
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

S topovi nad ledenega sovražnika

VOJASTVO V BEOGRADU IN ZEMUNU V BOJU Z LEDENIMI GORAMI NA DONAVI, KI OGROŽAJO MOSTOVE.

BEOGRAD, 20. marca. Sinoči je nastala v Beogradu radi ogromnih mas ledu, ki so navalele iz toka Donave, zopet velikanska nevarnost za mostove. Ogromne ledene plošče so se zaletavale ob obalne naprave in izgledalo je, da se bo ponovila katastrofa, ki se je pripetila pred dnevi v prezimovališču zasidranim ladjam in vlačilcem. Alarmirano je bilo takoj vojaštvo. Iz Zemuna in Beograda so zagrmi topovi in metaleci min, s katerimi so razbijali led, da preprečijo sicer nelzoglobno katastrofo. Vsa Donava je bila razsvetljena z žarometi. Najbolj kritičen pa je bil položaj pri

pančevskem mostu, ki je še v gradnji. Ob njegovih stebriščih so se ledene mase nakopile več metrov visoko. Ledolomilci pri stebriščih so prav kmalu odpovedali in se skrhal. Le energičnim odredbam vojaških oblasti se je zahaliti, da je most še cel. S skrajnim naporom se je namreč vojaštvu končno le posrečilo, da so razbili ledene gore in jih je voda odplovila dalje. Kljub temu pa je škoda znatna. Stebrišča mosta so namreč močno pokvarjena in jih bo treba na novo utrditi. Donava sicer narašča, vendar ni nevarnosti poplave.

Nezadovoljni Angleži

ANGLEŽI PROTI FRANCOSKIM ZAHTEVAM ZA NOVO UREDITEV REPARACIJSKIH DAJATEV, KER SE ČUTIJO PRIKRAJŠANE.

LONDON, 20. marca. Francoske zahteve v vprašanju reparacijskih dajatev komentirajo v angleških finančnih in diplomatskih krogih z mešanimi občutki. Po poročilu »Daily Telegrapha« se dele te francoske zahteve na sledeče točke: 1. Letne anuitete v znesku 1 milijarde zlatih frankov se morajo uporabiti izključno za odškodnino za uničene pokrajine Francije, Belgije in Jugoslavije. Te anuitete bi se izplačevale 37 let. 2. Oni del anuitet, od katerih Anglija ne prejema svojega deleža, ima prenosno prvenstvo napram drugemu delu, ki slu-

ži zaveznikom za izplačevanje dolgov Zedinjenim državam. 3. Glede dolga Velike Britanije Zedinjenim državam bo pozvana Anglija, da se odreče povračilu anuitet, ki jih je plačala Washingtonu pred ureditvijo dolgov, katere dolgujejo Uniji Francija, Italija in druge države. To bi predstavljalo za Veliko Britanijo izgubo okroglih 690 milijonov funtov. 4. Pričakuje se, da bodo angleški denarni krogi sodelovali pri komercializaciji, dočim bi koristili vsi rezultati te akcije skoro izključno le Franciji, Belgiji, Jugoslaviji in eventualno še Italiji.

Smrt bivšega poslanca Schuhmacherja

BEOGRAD, 20. marca. Iz Sarajeva je dospela danes semkaj vest, da je sinoči preminul tamkaj, zadet od kapi, bivši poslanec nemške stranke v Jugoslaviji, Samuel Schuhmacher, senior evangeljske cerkve. Pokojnik je bil star 49 let in rojen v Novi Pazovi. Univerzo je študiral v Zagrebu in na Dunaju. Schuhmacher je bil tajnik mednarodne zveze manjšinskih cerkev, izdajatelj raznih verskih listov in predsednik mnogih humanitarnih društev. Poslanec nemške stranke v Jugoslaviji je bil od njene ustanovitve do razpusta.

Izvršitev pogodb za državo ali samoupravna telesa, ako bi bile pri tem te korporacije oškodovane, v manjših primernih s strogo zaporom, denarno globo in izgubo časti, v težkih primerih celo do pet let in denarno globo do 250.000 Din. Tudi bodo vse tako sklenjene pogodbe pravno neveljavne. O tem zakonskem predlogu bo Vrhovni zakonodajni svet razpravljal jutri 21. tm.

Nedvomno je, da bo uveljavljenje teh novih zakonov ter zlasti striktno izvajanje zakona o zlorabi v uradnem poslovanju znatno pripomoglo k izčiščenju in ureditvi naših notranjih prilik ter bo ojačalo v državljanih zavest pravne si-gurnosti.

Sporodno s to notranjo konsolidacijo pa koraka tudi zunanje-politična konsolidacija. Podpis pogodbe z Grško glede solunske cone je velike važnosti za razčiščenje odnosov na Balkanu. Vsa naša in grška javnost, pa tudi ostalo sve-

Državljan Monaca proti svojemu knezu

PARIZ, 20. marca. Revolucionjski val je končno zajel tudi liliputansko kneževino Monaco v Evropi, kjer sta narodni in občinski svet radi nezadovoljstva z metodami kneza odstopila. Prebivalstvo je priredilo včeraj protestni shod, na katerem so nastopili volilci proti knezovini volilnim reformam in izrekli zaupnico odstopivšemu narodnemu svetu. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki poziva člane na rodne svete, naj se vrnejo na svoja častna mesta, češ, da je to zadnji poskus pomirjenja s knezom.

točno časopisje je sklep pogodbe energično pozdravilo. Grški ministrski predsednik Venizelos je tudi še povdaril, da je sedaj po sklepu dogovora o Solunu in s tem v zvezi stoječih vprašanjih rad pripravljen skleniti z Jugoslavijo tudi pogodbo o prijateljstvu in arbitraži.

Konferenca v Pirotu z Bolgarsko radi ureditve raznih spornih vprašanj obmejnega prometa je po izjavah obojestranskih delegatov potekla uspešno in je dala tudi podlago za sklep trgovske pogodbe. Minister za kmetijstvo in tudi minister za trgovino sta že izdala vsem strokovnim organizacijam navodila, naj izdelajo svoje predloge glede trgovinskih pogodb naše države z Bolgarsko, Grško in Turčijo. Konsolidacija Balkana in zlasti urejanje naših odnosov na zunanji torej neprestano napreduje. Važno v tem pogledu je še dejstvo, da je upati v doglednem času na mirno ureditev vprašanja predvojnih dolgov naše države Franciji,

Tri žrtve Južnega tečaja

PARIZ, 20. marca. »Chicago Tribune« poroča, da že nekaj dni pogrešajo tri člane ekspedicije polkovnika Byrda na Južni tečaj. Že preteklo nedeljo so startali prof. Goold ter letalca Wesen in Youve, da preiščejo Rockefellerjevo pogorje, katero je nedavno odkril Byrd. Od tedaj ni od njih nobenega glasu več. Bojazen je tem večja, ker je bil aeroplan opremljen tudi z radio-postajo, a se kljub temu ne javlja. Polkovnik Byrd se namerava že v kratkem dvigniti, da poišče svoje tovariše. Ni izključeno, da je letalo pristalo v kakih novih, še ne odkritih krajih, ali pa se je ponesrečilo.

Polovična vožnja za člane planinskih društev.

Prometno ministrstvo je odobrilo članom planinskih društev 50% popust za tri vožnje na leto. Za dve vožnji velja popust samo v času od 1. novembra do 31. maja.

Tečaj za gradnjo eroplanskih modelov.

Mariborski Aeroklub »Naša krila« pripravlja tečaj za gradnjo aeroplanskih modelov. Včeraj se je vršil tozadevni sestanek, katerega se je udeležilo nad sto interesentov, večinoma dijakov, kar pričča o velikem zanimanju za aviacijo, ki ga je vzbudilo agilno delovanje in propaganda Aerokluba. »Naša krila« so naročila več prvovrstnih modelov, tečajniki pa bodo izdelovali tudi poizkusna letala lastnih konstrukcij. Ob zaključku bo Aeroklub priredil tekmovanje originalnih modelov in razpisal nagrade. Razen tega bo dobavil razne sestavne dele, da bo delo tečajnikom olajšano. Pričakovati je, da bo tečaj v polni meri dosegel namen.

Prepovedana igra.

V prometu so se pojavile karte, ki jih ponuja neka banka »Credit Continental« iz Amsterdama po posebnem sistemu, ki ga imenuje »Multiplying Cooperations«, ki je pa najbolj sličen sistemu »snežnih kep«. Obljubljajo se neke premije, kadar bi izšle »vse barve« v »seriji udeležencev« v 4000 izvodih — kako se pa pride do take premije, je po prospektih nerazumljivo, tudi manjka vsaka kontrola banke. Od finančne direktcije izvemo, da se smatra omenjeni sistem s prodajanjem kart za inozemsko loterijo Vsako razpečavanje in hranitev teh srečk v naši državi je prepovedano in se kaznuje z občno denarno globo, v slučaju neizterljivosti z zaporno kaznijo.

To vprašanje visi že dolga leta v zraku in bi že skoro prišlo do tega, da bi se bil zadevni spor predložil mednarodnemu razsodišču v Haagu. Le na podlagi dogovora, da se bo skušalo vprašanje urediti mirnim putem v ponovnih medsebojnih pogajanjih, je bila stvar odložena. Sedaj se že več dni vrše v našem zunanjem ministrstvu konference med finančnim in trgovinskim ministrom, generalnim direktorjem Narodne banke, predstavniki direktcije državnih dolgov in drugimi strokovnjaki o likvidaciji tega perečega vprašanja. Gre za sporazumno rešitev, ki bi naj zadovoljila obe strani.

Interes države in našega narodnega gospodarstva zahteva na eni strani čim nujnejšo rešitev vseh teh vprašanj, na drugi strani pa vendar temeljitega proučevanja, da ne bo zopet prišlo do polovičarskih sklepov. Prepričani smo, da se sedanja vlada zaveda velike zgodovinske odgovornosti, ki jo je prevzela.

Postopno h konsolidaciji na znotraj in na zunan

Tekom minulih dni je zaznamovati nekaj dogodkov, ki vzbujajo utis, da korakamo počasi na potu konsolidiranja naših notranjih prilik, pa tudi utrjevanja naših pozicij na zunan. Po daljšem presledku v zakonodajnem delu sedanje vlade je treba zabeležiti predvsem uveljavljanje novega kazenskega zakonika za vso državo, kar je gotovo velevažen korak v unifikaciji naše zakonodaje, ki je neobhoden predpogoj za ozdravljenje našega celokupnega državnega življenja.

Vsakoletni finančni zakon je bil posoda, v katero so vsakokratne partizanske vlade nagomilile kopico zakonskih določb, katere niti oddaleč niso bile v zvezi s proračunom. Saj so finančni zakoni vsebovali zakonske določbe celo glede volilnih zakonov, glede šolstva in druge. Zgodilo se je, da se je s finančnim zakonom n. pr. spreminjal uradniški zakon po mili volji partizanov, ki so slučajno bili na vladi. Jasno je, da je bilo to skrajno nezdravo, da je ustvarjalo vedno večjo zakonsko nesigurnost in podkopavalo pravne temelje države. Zato se je sedanja vlada odločila, da napravi temu konec. V novi finančni zakon bodo po naročilu finančnega ministra dr. Švrljuge sprejete samo one določbe, ki so v tesni zvezi z bužetiranjem. Vse one določbe dosedanjih finančnih zakonov, ki tega značaja nimajo, a so vendarle važne in jih je treba kot zakonite določbe obdržati, bodo uveljavljene tudi še za naprej, toda s posebnimi zakoni.

Vrhovnemu zakonodajnemu svetu sta bila predložena v razpravo dva važna zakonska načrta, reforma davčnega zakona in zakon o pobijanju korupcije. Zna no je, da je bil lani začetkom leta na hitro roko in brez uvaževanja dobro premišljenih predlogov opozicije sprejet novi davčni zakon, ki je poleg mnogih pomanjkljivosti vseboval tudi deloma zelo trde davčne določbe. Predvsem ni bila določena davčna stopnja osnovnega zemljiškega davka. Ker je sedj komisija za določitev katastrskega čistega dohodka končala svoje delo skoro že za vse pokrajine, je direktcija davkov izdelala zakonski predlog o izpremembah in dopolnilih zakona o neposrednih davkih, in finančni minister je predlog predložil Vrhovnemu zakonodajnemu svetu. Predlog vsebuje predvsem določbe glede davčne stopnje za zemljiški davek. Za večino katastrskih občin v Sloveniji je določen količnik na 20, za Celje in Slovenj-gradec na 18, za Mursko Soboto 30. Glede dopolnilnega davka ima novi zakonski načrt razne olajšave, uvaaja pa tudi odbitke. Določbe glede hišnega davka ostanejo skoro nespremenjene. Znatne bodo olajšave pri rentnem davku in tudi pri uslužbenskem davku. Vrhovni zakonodajni svet je predloženi zakonski načrt v seji 19. tm. odobril.

Zakon o pobijanju korupcije so objubilale že neštete prejšnje vlade, vendar ga ni nobena uvedla. Sedaj je minister pravde predložil Vrhovnemu zakonodajnemu svetu načrt zakona pobijanja zlorab v uradnem poslovanju. Kaznivo bo vsako plačano posredovanje za sklep ali

V Jožefovem vrvenju

JOŽEFOV PRATER. — UDELEŽBA. — ZABRANA KUHALSKE BITKE. — GE SE »ŠTAJERC« Z »DALMATINCEM« SKREGA. — REFLEKSJE.

V Studencih, na Jožefovo 1929. Vsakoletni Jožefov sejem je atrakcija oz. senzacija svoje vrste; kajti ta dan na praznik rednika božjega, bivšega štajerskega deželnega patrona, se koncentrirajo na prostoru med koroškim kolodvorom pa do Jožefove cerkvice svet naših Jožic in Jožkov. Letošnja zima je imela tudi na praznik božjega rednika svoj porazen vpliv. Letos je bilo prvo delo: Odkladanje snega. Pomagali so clowni, artisti obeh spolov in umetniki sejmskega kalibra. — Elvira, čudežna plesalka je zabijala v zamrznjeno štajersko zemljo kolče za šotor. Mia — morská deklica — je tapetirala sedeže in krpala raztrgano plahto. Njej je pomagala Miriam, »ženska brez spodnjega telesa«. Lastniki »zverinjaka« so se začeli pogajati z uradnim konjačem in njegovimi ekspozicijami za dobavo pristnih »volkov«, ki so prizadejali Mariboru letos toliko strahu in — smeha. Brzofotografi so čistili svoje aparate, a v streljarnah so se spravili nad puške in — »častne« kolajne. Mestne lepoticke so jadrno jele popravljati svoje bluze in pisariti pisma za sestanek pri »ta velikem ringelspilu« ali pa pri gugalnici, oziroma pri šotorih, kjer se prodajajo »poljubčki« in »srčki« iz lečta z zelo nežnimi lubezenskimi verzi.

In tako so svečane predpriprave za dostojno proslavo sv. Jožefa dosegle v — zadnji štadij.

»Akrobati«, strelci, žonglerji, clowni in drugi istovrstni »umetniki« so atakirali brivce, ki so itak imeli polne roke dela z domačimi Pepčki in Jožicami. In ko so brumni očete kapucini razobesili na stolpu dve novi, lepi zastavi, je bilo to vsem znamenje, da se začne predstava v čast in slavo patrona studenške polfare.

In zadonele so lajne. Berači, slepi in hromi, so se vživeli v svoje vloge; srca so zatrepetala, strelišča so oživila; zgovorni kromarji so se vzdramili in tudi pomladno solnce je zasijalo, kakor se spodobi za god božjega rednika.

»Samo dva dinarja!« so kričali od vseh strani in komaj si se ozrl po smeri kli-

ca, že si do gležnjev zašel v pristno blato.

Pri vrtiljaku. Smeh. Micke in Janezi, Pepce in Jožeki. Vse skrižem. Za par minut vožnje 2 Din. »Kdor ljubi svojo ženo jo da slikati!« kriči debel možic, ki v istem hipu razlaga, da stane slika »samo« 10 Din. V tem vrvenju in šumenju so ponujali oranže, bonbone, balončke; te vabili, da poskusiš svojo srečo v hazardnem srečolovu in malo dalje so bobnali za vstop v »zverinjak«... O to je užitek! Zunaj na sliki volkovi, znotraj psičucki; na platnu tigri, v šotoru mačke, pohlevne in dobre, kakor so sploh nuce; na lepaku strašen krokodil, v »arenici« plahi močerad; na jeziku klicarja pred šotorom opica, notri: ljubka, oreh glodajoča veverica... In tako dalje.

Imeli smo še en šotor. Vedeževanko, črno, zgrbančeno ženšče s papigo in velikim črnim mačkom. Kakor iz onega sveta je govorila proroške besede o sreči, prijateljih, sovražnikih, tekmečih, pislih in potovanjih. Iz roke ti je brala usodo za 2 Din. Povrh pa si dobil od njene papige še listek, na katerem je bila za beležena tvoja planetarna sreča.

Udeležba na sejmu je bila letos kljub predhodni zimi in blatu ter kljub zabrani bitke s kuhalicami zelo lepa. Vendar je bilo opaziti, da je bil tradicionalni Jožefov prater v primeri s prejšnjimi leti — vidno reducirán. Letos pa je bilo Jožefovo vrh tega tudi že neke vrste poldejavnik. — — —

Razume se kajpak, da se je v večjo čast in slavo božjega rednika mnogo pilo. Zgodilo se je, da se je »Šajerc« skregal z »Dalmatincem« in nastopila je reakcija bodisi v revoluciji želodca ali v razburjenih živcih. Pa ni bilo preveč sile. —

Okrog polnoči pa je vrvenje popolnoma ponehalo. Pri vrtiljaki so trudne lajne hreščale koralno pesem, v daljavi se je čulo prepevanje fantov. Na koroškem kolodvoru je zažvižgala od časa do časa lokomotiva in iz kake gostilne je zahrščala harmonika, potem pa vse tiho je bilo.

Mariborski in dnevni drobiž

Krasen razvoj Posojilnice v Mariboru

V ponedeljek se je vršil ob lepi udeležbi članov 47. redni občni zbor Posojilnice v Narodnem domu v Mariboru. Zavod, ki je igral že v preteklosti izredno važno vlogo v našem gospodarskem in nacionalnem življenju, se od leta do leta lepše razvija. Vzorno gospodarstvo mu je pridobilo vsesplošno zaupanje, kar je najbolj razvidno iz bilance. Tudi v upravnem letu 1928 je zadržala v vseh panogah poslovanja napredovala. Denarni promet je znašal Din 320.064.516 in se napram lanskemu letu dvignil za Din 58.485.339. Število zadrušnikov je znašalo koncem leta 4.004 člane s 15.579 deleži in se je povišalo za 310 članov in 368 deležev. Celokupne vloge so znašale 80.578.999 Din, od teh na knjižice 65.526.999 Din, ter so se pomnožile za 12.123.777 Din. Posojil je bilo dovoljenih za 81.595.269 Din in so se dvignila za 12.128.569 Din.

Čisti dobiček v preteklem letu znaša 575.215 Din. Rezervni zakladi so se povišali letos za 2.220.974 Din na 4.683.968 Din. Vrednost hiš in zemljišč znaša 2.769.864 Din, lastno premoženje, to je deleži in rezervni zakladi pa 5.214.123 Din.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. dr. Viktor K a c, zobozdravnik in veleposestnik v Mariboru.

Smrtna kosa.

V Badenu pri Dunaju je preminula v ponedeljek po dolgi in težki bolezni, stara komaj 30 let, gospa Gizela Vidmar, roj. Maisatz, asistentinja farmacije, soproga lekarnarja g. Ivana Vidmarja v Mariboru. Zemeljski ostanki pokojnice bodo prepeljani na Dunaj. Blag ji spomin, težko prizadetemu soprogu pa naše iskreno sožalje!

Finančni direktor dr. Josip Povalej inšpicira te dni tukajšnje davčno upravo. Stranke bo sprejemal v četrtek, 21. tm, in petek 22. tm, v palači velikega županstva, II. nadstropje soba št. 71, med 10. in 12. uro.

Zadnji dan zime.

Danes je zadnji dan vladarstva krute zime. Z jutrišnjem dnevom nastopi astronomska pomlad, a za praznik Marlijnega oznanenja, v ponedeljek 25. marca se je vsako leto pričakoval prihod lastavic. Kako bo letos, ko se vrabčkom-proletarčkom huda prede — še ne vemo. Najbrž pa še lastavic ne bo, a če pridejo, jih bo vsaka hiša radostno pozdravila.

Mali tržni dan.

Kakor znano, se vrši ob sredah takozvani mali tržni dan. Današnji živilski trg je bil bogato založen z vsemi pomladanskimi dobrotami. Briljirajo predvsem regrat v velikih množinah po zelo primerni ceni. Druge solatne vrste, razen one, v toplih gredah vzgojene, so tudi imele primerne cene. Vendar se motivilec zelo trdovratno drži svojih prvih cen. Edino špinača od kmetie se je v porcijah popravila. Cena Din 1 po kupčku. Jajca, prav lepa so se gibala med Din 1 do Din 1.50 komad, dočim je radičju odklenalo. Poleg cvetja prevladujejo vse vrste vrtnega semena po zelo primerni ceni. — Krumpir so prodajali danes po 12—14 Din merico. Dotok kupcev je bil radi večerajšnjega praznika zelo velik.

Po glavi in hrbtu

je dobil na svoj god 24letni J. G. iz Sentilija. Ko se je vračal domov, so ga na cesti napadli trije objestneži. Jože je dobil po glavi močen udarec in tudi na hrbtu je odnesel precej hudo rano. Po prvi zdravniški pomoči so ga spravili na vlak. Na kolodvoru ga je prevzel rešilni avto in ranjenega godovnjaka odpeljal v bolnico. Njegove poškodbe so precej resne narave. Za napadalce je uvedena preiskava.

Knjige Slovenske Matice

Knjige za 1. 1929 se bodo razpošiljale v drugi polovici meseca aprila in izidejo: 1. Prevodi svetovne književnosti. X. zvezek: Reymont-Glonar »Kmetje«, I. del: Jesen. (Roman je dobil Noblovo nagrado.)

2. Knezova knjižnica XXIII. zvezek: V zablodah. Sodobni roman Fr. Bevka iz tržaškega življenja.

3. Cankar Izidor, dr.: Zgodovina likovne umetnosti, 3. (zaključni) snopič I. dela: Arhitektura.

4. Kidrič Fr., dr.: Zgodovina slovenskega pismenstva in slovenske literature do srede XIX. stoletja, 1. snopič.

Cena za vse štiri knjige 50 Din.

Člani se lahko prijavljajo ali pri poročenih ali pa v društveni pisarni Kongresni trg št. 7, osebno ali pismeno po dopisnici. Članarina se lahko plača po položnici, ki se pošlje prijavljenim članom; tudi ob sprejemu knjig.

Vezava v platnice najfinejšega Ballonplatna, najmodernejše oblike s pozlačenim tiskom stane 12 Din za vsako knjigo. Vezala se bosta samo oba romana; 3. snopič Cankarjeve Zgodovine se veže skupno s 1. in 2. snopičem (tudi samo 12 Din). Ni priporočljivo, ker je zvezano s stroški za člane in nepotrebnim zelo zamudnim delom v društveni pisarni, da bi ju člani, ki že imajo prva dva snopiča, pošiljali v vezavo društvu, ter se priporoča, da naročijo samo platnice, ki stanejo 8 Din. Letos pristopivši člani dobijo prva dva snopiča za izredno znižano ceno, skupaj 60 Din; tem se pa priporoča, če želijo vezano, da naročijo vezavo vseh treh snopičev te Zgodovine, ki jo dobe skupno z ostalimi letošnjimi edicijami.

Kidričeva Zgodovina se bo vezala prihodnje leto skupno z 2. (zaključnim) snopičem.

Natančnejša pojasnila v društveni pisarni tudi pismeno. 595

Hišni posestniki,

ki imajo posestva v Avstriji, se v njihovem lastnem interesu vabijo, da takoj pošljejo naslove za svoje hiše Zvezi hišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova št. 6. Glede hiše naj se natančno navedejo podatki o številu in velikosti stanovanj in drugih razmerah. Na zadnjem sestanku v Mariboru se je soglasno sklenilo ustanoviti za vso Jugoslavijo v varstvo lastnine in pravic društvo posestnikov, ki so naši državljani, a imajo hiše v Avstriji. Kakor hitro bo došlo dosti prijav, se skliče ustanovni občni zbor in se prične z velikopotezno akcijo skupno s posestniki v drugih evropskih državah, ki so tudi lastniki posestev v Avstriji.

Nič nezdov in izgredov

ob priliki vsakoletnega Jožefovega sejma v Studencih je vsekakor zelo razveseljiv pojav. Razposajenost in razigranost je bila sicer precejšnja, vendar ni nikjer prekoračila mej. Nemala zasluga za to gre vrli orožniški postaji na Studencih, ki kljub velikemu rajonu vzorno vrši težavno službo brez zamere na desno in levo. Jožefovanje prejšnjih let je zahtevalo precej krvi in neubijih izgredov, česar letos ni bilo. In prav je tako, saj nam taki dogodki dajejo pred zunanjim svetom zelo slabo pričevanje.

Opozorjamo na današnje premijero

zelo efektne hrvaške drame »V agoniji«. Modni salon v prvem dejanju so postavile domače tvrdke, zlasti Trgovski dom, Wallner, Weigl in Kormann, kar bo brez dvoma zelo dvignilo tudi zunanji efekt te predstave.

Donski kozaki

(balalajka, jazz, petje) dnevno v Veliki kavarni. 596

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 20. marca ob 20. »V agoniji«, ab. A. Premijera.

Četrtek, 21. marca ob 20. »Romeo in Julija«, ab. C. Kuponi.

Gostovanje g. Daneša v marib. gledališču. V najkrajšem času začne priljubljeni komik g. Josip Daneš novo serijo gostovanj v marib. gledališču. Nastopil bo v zelo veseli in zabavni burki »Charleyeva tetka«, v kateri je imel pred leti v Ljubljani enak senzacionalen uspeh kakor lani v »Šveju« v Mariboru.

„Agonija“ na našem odru

Danes, 20. tm, se vrši v našem gledališču premijera Krleževe »Agonije«. To delo je ob krstni predstavi močno razburilo »agramersko« javnost, saj jo je zadelo naravnost v živo in to ravno v času, ko se je hrvaško meščanstvo uživilo v mučniško vlogo druge Irske. In vendar je napisal Krleža to delo že kot »ukročen« titan, ki je opustil svojo neizprosno kritiko kulturnih in socialnih prilik svoje dobe in domovine, ter se sam upokojil za umirjenega kronista polpreteklosti, ki ji sedaj v umetniškem ogledalu kaže vso njeno zlaganost in nestvarnost. Torej podobno kot naš Cankar samo brez individualistične zagrenjenosti in neutešenosti fin de siècle, zakaj Krleža izhaja svetovnonazorsko in umetniško iz drugačne, Rusom bliske ideologije, ki ima mnogo smisla za »societas« v najširšem pomenu.

Pri Rusih si je pač bistril svoj psihološko podčrtani realizem, smisel za temne strani človeške duše in za samourni cvarjenje »golega« človeka. Čisto golgiško učinkuje tudi njegovo veselje nad aromo osredja, da svoje osebe ostro karakterizira z njihovo vsakdanjo šareno govorico. Težišče psihološkega kontrastiranja peka in neba v človeku pa je pri Krleži pomaknjeno čisto na negativno stran in ni pravzaprav polarnega značaja, ker mu nedostaja strastnosti ogorčenja in strastnosti vere.

Osebe tega dela presegajo v svoji usodnosti značilnosti okvir običajne rodbinske tragedije; gre za agonijo višjih krogov starega režima na Hrvaškem, ki so bili, podobno kot ruski — donkihovski in lakajski hkrati, brez korenin v ljudstvu in brez smisla zanj, krčevito se oklepajoč razpadajočih institucij in privilegijev. In tako je pomedel s to družbo in njeno visoko blagorodno gospodo z Dunaja in Pešte — primitivni, kmečko-demokratski narod, ne da bi se družba zavedla svoje tragične krivde in pa zgodovinske usodnosti dogodka. V to dobo prevrata je postavil Krleža svoje osebe — reliquiae reliquiarum režima — starega kavalarijskega oberstlaftnanda barona Lenbacha, psihopata in propalico, ki uničuje in izžema svojo mnogo mlajšo, pogumno ženo, v tej agoniji edino kvšku strmečo osebo. Baron, ki je že davno mrliči ali bolje — mrhovina, vodi v trenutku nenavadne depresije samega sebe, Laura nj. žena in mučenica si skuša sedaj zgraditi novo življenje, toda propade, ker je stavila svoje upe na človeka, ki je še manj kot propalica — zgolj prazna, družabno reprezentativna shema človeka. Postava nastopaške in perversne Rusinje simbolično veže polom v Rusiji s polomom hrvaške madžaronske družbe.

Vse te osebe podajajo naravnost kabineto karakterni igro, ki bo v mnogo obetajoči režiji g. Pregarca pravcata senzacija za naše občinstvo.

Najmarkatnejše je narišan baron Lenbach, propalica in psihopat, kavalarijsko oberstlaftnansko prepotenten, na vzno-traj pa skozinskih prazen in demoraliziran. Igra ga g. Skrbinšek in ta vloga obeta postati njegova najboljša kreacija. Psihološko kompliciranější je dr. Ivan pl. Križovec, bivši Tiszin zaupnik, po prevratu zagrebški advokat. Dočim je baron Lenbach kulturnozgodovinsko zanimiv tip hrvaške predrevratne dobe, je Križovec zanimiv iz narodno-psihološkega ožira: Človek, ki ga je sama forma, ki mu je estetično odnos do ljudi — natura. Vsaki nevedčnosti v življenju se skuša izogniti čisto formalno korektno s pomočjo racionalnega modrovanja. Njegov celotni odnos h življenju je na ias podoben onemu, ki je običajen v erotiki — kjer se vse dogaja igrave — brez obveznosti in odgovornosti. Novih razmer — balkanske civilizacije ne mara že radi tega ne, ker mu je estetski nonsens — ministri, ki nosijo smoking na mehko srajco in na frak — gumijev plašč. Križovec podaja g. Rakuša, ki bo presenetil naše občinstvo s svojim umevanjem te komplicirane figure. Edino pozitivno osebo — Lauro, ki je edina umela pretrgati s preživelo preteklostjo — igra z velikim umevanjem gđc. Kraljeva. Nastopaško spletkarko in lezbijko Hadelaine Petrovno igra gđc. Starčeva.

Predstava bo tudi scenično jako zanimiva, saj so se za njeno opremo pobrignile tri tukajšnje velike trgovske tvrdke.

To naj bo razoroženje?

ZANIMIVI PODATKI IZ LETOŠNJEGA POROČILA PRVEGA LORDA ANGLEŠKE ADMIRALITETE ANGLEŠKEMU PARLAMENTU.

Neprestano čujemo o pomorskem razoroževanju veseli in verjamemo lepim besedam politikov in diplomatov v skorajšnjem obrezuspešenju oboroženih spopadov. Zato ne bo odveč, če si ogledamo v naslednjem zanimivo statistiko pomorskih sil petorice prvih držav sveta Anglije, Amerike, Japonske, Francije in Italije. Če morejo te številke res koga prepričati o miroljubnih namerah onih, ki vedrijo in oblačijo v svetovnem ozračju — je seveda drugo vprašanje.

Prvi lord angleške admiralitete predloži vsako leto angleškemu parlamentu statističen pregled vojnih mornaric vsega sveta, lepo pregledno po državah, vrstah mornarice, obstoječih, v gradnji se nahajajočih in projektiranih ladjah. Iz tega vsekakor najbolj zanesljivega vira povzemamo naslednje podatke. Omeniti je, da so v imenovanem lordovem poročilu navedene le linijske ladje, vojne križarke, križarke, nosilci letal, rušilci in podmornice. Veliko število obrežnih branilcev, minonoscev, monitorjev, torpiljark, rečnih vojnih ladij itd. se tu sploh ne omenja! V poštev tudi niso vzete one ladje, ki imajo strelne priprave s kalibrom pod tremi colami.

Celokupno število obstoječih vojnih ladij gori označenih držav znaša 1270 s skupnim deplasmanom 3.947.000 ton in 26.477.201 konjskih sil. Gradi pa se še 201 ladja s skupno 650.634 tonami in 8.070.600 konjskimi silami. Od izgotovljenih za takojšnjo borbo pripravljenih vojnih ladij odpade (računajoč po deplasmaju) na Ameriko 35%, Anglijo 29%, Japonsko 18%, Francijo 12%, Italijo 6%. Zanimivejše so številke glede v gradnji se nahajajočih ladij. Tu stoji z ozirom na deplasma Anglija na prvem mestu s 30%, sledi ji Francija s 25%, Japonska z 19%, Amerika s 14% in Italija z 12%. Ozirom na razdelitev ladij po konjskih silah pa vodi v tej kategoriji Francija s 30%.

Glede skupne moči vojnih ladij stoji vendar Anglija na prvem mestu. Pod njeno zastavo plove namreč 16 linijskih ladij in 4 vojne križarke, medtem ko ima Amerika (tu je vedno razumeti Združene države severoameriške) 13 linijskih ladij in nobene vojne križarke. Običajna križarka ima Anglija 48, Amerika le 12. Zato je razumljivo, da je sprejela

Amerika zakon, po katerem prične graditi 15 novih križark, ki so predvsem namenjeni za razbijanje trgovskih ladij. V skupnem pa ima Anglija 33% križark, Amerika le 22%. — Podmornic, o katerih je bilo toliko govora na razorožitvenih konferencah, imajo omenjene države 330, in sicer Amerika 37%, Japonska 24%, Anglija 17%, Francija in Italija po 13%. Vse te ladje pa so po poročilu prvega lorda angleške admiralitete manj vredne, ker so slabše oborožene in imajo manjšo brzino. Izjemo tvorijo one podmornice, ki so bile svoječasno last nemške vojne mornarice. — V oddelku »maksimalna brzina« navaja poročevalec številke najhitrejših hitrosti, ki jo doseže ladja teh vrst. Hitrost 23 in pol vozla ima samo ena angleška podmornica »K 26«, ostale se zadovolje s 14 do 17 vozli.

Če pogledamo še razne druge številke iz te oficijelne angleške statistike in jih primerjamo z gori navedenimi številkami, spoznamo prav lahko tudi politično plat stanja vojne mornarice petih vele-sil. Poslednji čas je mnogo čitati o rivalstvu Anglije in Amerike. Baje se Anglija približuje Japonski; znano pa je poleg tega tudi, da je sklenila Anglija s Francijo mornariško in vojaško pogodbo, ki je nedvomno naperjena tudi proti Italiji. Iz statistike izhaja, da je zveza Anglija - Japonska - Francija za Ameriko zelo opasna. Ta trojica razpolaga namreč z deplasmajem vojnih ladij napram onemu Amerike v razmerju 59 proti 35 in glede konjskih sil v razmerju 60 proti 36. Pri vsem tem pa je treba upoštevati še drugo važno stvar, da bi imela Amerika vojno kar na dve strani: na Atlantskem in Tihem oceanu!

Toda tudi Italija je v opasnosti glede svojega stanja na Sredozemskem morju. Njena pomorska moč se ni približevala ne more primerjati z ono Francije: 6% proti 12%! ali v konjskih silah 4% proti 8%. In v primeru, da je Anglija na strani Francije, se Italija po mišljenju strokovnjakov res ne more braniti, razen če si čim nujneje nabavi večje število primernih podmornic. Anglija hoče na vsak način obdržati v svoji oblasti pot skozi Sredozemsko morje in Sueški prekop — kajti sicer je Indija izgubljena.

Prastara komunistična občina

V morskem zalivu pri Rigi, 100 km od Rige in 70 km od Arensburga na otoku Oesel leži mal otičič Runö, del Estlandije, 5 km dolg in 3 km širok. Na otoku je 300 prebivalcev, razdeljenih na 27 kmetijah. Je to naselbina Švedov, za katero se je dozdaj samo vedelo, da eksistira. Nedavno pa je vzbudila pozornost vest, da je švedska pomožna ekspedicija svojim rojakom na otoku Runö vozila živila in nekaj drugih potrebščin, ker so bili otočani v bedi radi slabe lanske žetve. Otočani se poleg kmetijstva, ki pa je radi slabe zemlje le malo razvito, bavijo z ribolovom in lovom na morske pse. Švedska pomožna ekspedicija je povodoma svojega obiska ugotovila, da žive otočani v pravem pomenu besede v praktičnem komunizmu. Od otroka v zibelki do starca, ki je delanezmožen, so vsi enaki v občini. Ni služabnikov. Delo pri župniku opravljajo menjaje se po vrsti po en moški in ena ženska izmed prebivalcev in se smatra to kot častno mesto. Zasebnega imetja ni, razen obleke, orožja in drugih osebnih potrebščin. Nihče ne sme svoje kmetije in hiše prodati, ampak sme samo tam stanovati, polje obdelovati in konje uporabljati. — Ako katera kmetija nima zadosti delovnih moči, dobi druga rodbina naročilo, da se tja preseli in pomaga. Vsaka kmetija ima nekaj zemlje, gozdovi in pašniki so skupna last. Ako kdo hoče zidati hišo, povabi sosede na delo. Ti pridejo delat, da ne za plačilo, le za hrano mora skrbeti oni, ki gradi. Ves denar, ki se dobi za meso morskih psov ali pa za pomoč ponesrečenim ladjam, se razdeli v enakih delih med vse prebivalce, od najmanjšega deteta do zadnjega starca. Ta

komunistični red na otoku je deloma zapisan v starih zakonih, deloma v ljudskem sporočilu. Najvišji funkcionarji na otoku so: predsednik (länsmann), tajnik in sodnik, ki jih volijo otočani (tudi ženske) po splošni volilni pravici za gotovo dobo. Plače ne dobivajo. V važnih vprašanjih odloča ljudski zbor pod mlilim nebom, na katerem se ne dela po parlamentarnih načelih. Zbor se začne ob 5. uri zjutraj in traja pozno v noč. Zločinov na otoku skoro ne poznajo. Imajo zapor, toda ljudsko poročilo pravi, da je bil samo enkrat rabljen. Vsak predlog za spremembo obstoječega družabnega reda na otoku odklonijo prebivalci, češ, kar je bilo dobro za prednike, je dobro tudi za sedaj.

Uzroki ženske nezvestobe

Vseučilišni profesor Hogburn je imel nedavno v Chicagu zanimivo predavanje, v katerem je dokazoval, da nazadnje zakonska zvestoba v razmerju, v aktnem naraščajočem kulinaricnem umetnosti. Profesor je svoje dokazovanje podkrepil s statističnimi podatki. V Ameriki se je število restavracij v prvih dvajsetih letih letih dvajsetega stoletja povečevalo. Od leta 1914 do 1925 se je produkcija pečiva dvignila za 60 odstotkov, dočim se je število delikatesnih trgovin povečalo od leta 1910 do 1920 za 43 odstotkov, torej v razmerju s porastom prebivalstva za 300 procentov. Hogburn trdi, da stopnjevanje produkcije življenskih potrebščin slabo vpliva na razpoloženje žensk, ki se ne bavijo v toliko meri z gospodinjstvom, kakor poprej, temveč posvečajo večino prostega časa zabavam in razvedrilu, kar je po njegovem mnenju vzrok vsemu zlemu v rodbini.

110 let življenja in mrznje do žensk

Častljivo starost je doživel Kazimir Šulminski, ki se je nedavno vselil v varšavsko sotošnico. Bil je štiri leta star, ko je na otoku Sv. Helene umrl Napoleon. Letos pa je proslavil 110. rojstni dan, a je kljub temu svež in zdrav.

Kadar je dobro razpoložen, rad pripoveduje o zgodovinskih dogodkih in o zanimivih epizodah o poljskih uporih. Le sreči se ima zahvaliti, da ga Rusi niso ujeli in izgnali v Sibirijo, kjer bi gotovo ne doživel Metuzalemove starosti. Ob izbruhu svetovne vojne je bil star 96 let. S solzami v očeh pripoveduje o sreči zopetne obnove poljske države, za katero je tvegval svoje življenje.

V ubožnici so ga posetili novinarji, katerim je mirno odgovarjal na vprašanja. Močno pa se je razburil, ko so ga vprašali za ženo. — »Kaj vendar mislite? Jaz nimam žene! Sploh je nisem imel in ne maram o ženskah ničesar slišati.«

Ves iz sebe je hodil po sobi in se ponovno razburil: »Tudi hčerke nimam! Dekle, ki so mi ga položili pred prag, ni moja hčerka. Jaz nisem njen oče, čeprav ona to trdi. Dekle mi gre na živce. Neprestano se vrti krog mene in se mi dobri. Zato sem tudi prišel med ubožce, samo da se je rešim!«

— Koliko let ima?
— Saj sem vam že dejal. — Smrklja ima šele 80 let. — je starček zaničljivo odgovoril.

Pogovor o ženskah ga je spravil iz ravnotežja. Prenehal je odgovarjati na vprašanja, roke so mu drgetale in se ni mogel pomiriti. Neprestano je godrnjal nerazumljive besede in se z mrznjo oziral po novinarjih, ki se ga niso upali več nadlegovati.

Zdravniki so prepričani, da bo še dolgo živel.

Ženska gubernija

Pri sedanjih volitvah v sovjetske Rusije, ki se bližajo završetku, so posebno zanimanje vzbujale volitve v kaluški guberniji, ki jo zovejo »ženska gubernija«. Moški iz kaluške gubernije zlasti po zimi odhajajo na delo v industrijske kraje in gubernija ostane skoro brez moških. Tako se je že ponovno zgodilo, da je delovanje sovjetov sredi zime na kratk zaostalo, ker so vsi člani sovjetov odšli s trehuhom za kruhom. Zato je bil za letošnje volitve izdan nalog, da se izvoli v sovjetske čimveč žensk. Končni rezultati volitev v tej guberniji res izkazujejo, da je bilo v sovjetske izvoljenih 26,9% žensk, dočim jih je dozdaj bilo samo 8%. Nad 140 žen je izvoljenih za predsednice vaških sovjetov, dočim jih je doslej bilo samo 39. Kaluška gubernija zavzema na ta način v ženskem glibanju v Rusiji prvo mesto in po vsej pravici zasluži ime »ženske gubernije«.

Ne samo v velikih mestih, ampak celo na deželi in v malih trgih Češkoslovaške je opazovati tekom zadnjih let ogromen porast in razvoj kinematografskih podjetij. Nedavno je izšla statistika, ki kaže, da je danes v Češkoslovaški 1669 kinov, da torej pride en kino na 8400 prebivalcev. Največ jih je naravno v Pragi (108). Češka (brez Prage) jih ima 827, Moravska 423, Šleska 74, Slovaška 215 in Podkarpatska Rusija 22. Brno ima 27, Bratislava 14 kinov.

Občutljiv kipar

Kipar Carpeaux je bil pameten, a zelo občutljiv človek. Nekoč je prišel k njemu bogat bankir in mu naročil, naj izdela skupino, ki bo predstavljala Polilema, kako ubije Acisa s kamenito skalo. Carpeaux se nikakor ni mogel navdušiti za to delo in se tudi ni čisto nič trudil, da bi je čimprej pričel. Čez nekaj mesecev je prišel bankir zopet v njegov atelje, da vidi, kako je delo napredovalo. — »Delo je končano!« je rekel kipar in ga odvedel k kameniti skali. — »Evo, to je ona skupina, katero ste mi dali izdelati!« Bankir se je začudil in pogledal umetnika, ki se je držal silno resno. — »Ali vi tega ne razumete?« ga je vprašal Carpeaux. — »Ne, vidim samo to skalo. Kje pa je Acis?« — »Ta leži vendar pod pečino ... mrtev.« — »A kje je Polifem?« — »Ta pa je pobegnil ... čim je izvršil umor! ...«

Sport

NA VELIKO PLANINO.

Zimskosportni odsek SPD Maribor priredi za Veliko noč smučarski izlet na Veliko planino nad Kamnikom. Odhod iz Maribora v soboto 30. tm. ob 9.20, oziroma ob 13.20. Zveza Ljubljana—Kamnik je direktna, udeležencem pa bo na razpolago vodnik do koč na Veliki planini. Ker ima koč le malo ležišč na razpolago, ki jih je treba vnaprej rezervirati, se udeleženci pozivajo, da javijo najkasneje do 26. tm. pri g. Vetrhu, trgovinu Stojec v Jurčičevi ulici, ali pa pisмено na ZSO - SPD Maribor, s katerim vlakom želijo odpotovati. Udeleženci si tudi najpravočasno preskrbe legitimacijo za polovično vožnjo. Povratek je predviden za ponedeljek zvečer.

Pripominjamo, da nudi agilni zimskosportni odsek SPD z izletom na Veliko planino članstvu priliko, da se seznani z najidealnejšim smučkim terenom, radi česar upamo, da bo odziv mnogobrojen, zlasti ker se s strani vodstva posveča izletu mnogo pozornosti.

Crosscountry v Ljubljani.

Na včerajšnji otvoritveni lahkoatletski prireditvi SK Ilirije v Ljubljani so na 4 km progi dosegli najboljše čase: V r e č k o (Ilirija), 2. S t e p i c, 3. R i b n i k a r (oba Primorje). Na 10 km dolgi progi je zmagal Ilirijan S p o r n v času 38:48. Sledila sta K u m e r in S e n č a r (oba Ilirija). Perko in Walner sta izstopila.

Ilirija: Svoboda 8:4 (2:3).

V prijateljski tekmi s Svobodo je imela Ilirija včeraj težko delo. Svoboda je bila enakovreden protivnik, ki je v drugem polčasu popustil. Visoko razmerje ne odgovarja poteku in razmerju moči nasprotnikov. Svoboda je zastrelila enajstmetrovko, poraza pa je v glavnem kriv vratar, ki je taktično mnogo grešil.

Službene objave MOLNP.

V nedeljo 24. tm. pričnejo brezpogojno in ob vsakem vremenu prvenstvene tekme. Ob 10. dopoldne ISSK Maribor—SK Svoboda na igrišču »Rapida«. Službujoči odbornik g. A m o n. — Ob 15. SK Rapid—SK Železničar na igrišču Rapida. Službujoča odbornika gg: N e r a t in I l o v a r.

Zanimiv račun

V cerkvenem arhivu mesteca Nyed, v pokrajini Wärrmland na Švedskem, so našli 100 let star račun nekega podeželskega umetnika, ki je strokovno, toda zelo humoristično naštel dela in popravila v tamkajšnji cerkvi. Račun pravi: »Spremenil 10 zapovedi in šesto izboljšal. — Razbojniku na križu napravil nos in podaljšal prste. — Poliral Pontia in Pilata, jima čepel na novo preoblekel in ju poslal spredaj in zadaj. — Nadangelju Gabrijelu pritržil nova krila in mu pozlatil obraz. — Deklo velikega duhovna slikal tri ure. — Nov zob vstavil sv. Petru in popravil petelinov rep. — Napel novo nebo in pritržil nove zvezde. — Izboljšal ogenj pekla in napravil hudiča strašnejšega. — Deviški Suzani napravil nove lase. — Konjem sv. Elje popravil kopita in pot v nebesa skrbno markiral. — Jožefu povdaril izraz previdnosti in ozaljšal Putifarko. — Na očeh slepega Joba renoviral ptičje blato. — Hvalno prejel. Ullerud. 3. nov. 1836. A. P. Björklund, slikar.« Stroški naporega dela niso bili ravno veliki. Znašali so okrog 180 dinarjev po današnjem kurzu.

Če iščeš ženo.

— Nu, gospod doktor, kaj se res pečate z ženitnimi mislimi?
— Kajpak, saj sem že pridno anonisiral!
— Kakšne zanimive ponudbe pa ste kaj dobili?
— Domala vse ponudbe se pričenjajo takole: Iščete torej ženo; prosim vzemite mojo...

Nemogoče!

V Afganistanu je izbruhnila revolucija, ko je skušal kralj Amanulah odpraviti mnogoženstvo. Pri nas imamo še z eno samo ženo preveč sitnosti in nadlog!

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 35

Obsojencu je bilo dovoljeno, ustaviti se za hip pred tem oknom, tako da je pred svojo smrtjo še enkrat užil pogled na Benetke.

Razglasil, nabiti po stari navadi na vrata vseh cerkva, so bili že prejšnji večer oznanili vsemu ljudstvu, da bo na trgu Svetega Marka obglavljen sloveči razbojnik Skalabrino.

Toda to jutro je bil trg prazen.

Gondole so ostajale privezane k svojim kolom ob kanalih.

Na ulicah ni bilo videti žive duše.

Kadar se bore naravne moči, se človek potuhne. Zdi se mu, da se gode reči, ki jih on ne sme videti, in da bodo smrtonosni oblaki obrnili svoj srd proti njemu, ako se drzne na prosto.

Orkan je tulil in rjul. Po zraku so se podile blede pare; strašno so zvenele cimbele in tróble trombe neba. Vmes se je oglašal plat zvona, kajti blisk je bil na več krajih mesta zanetil požare, ki so vihrali s svojimi ognjenimi grivami, ter jih družili z neprestanim blisketanjem višave...

Roland je stopal po stopnicah navzgor.

Ravno pred njim je stopal krvnik s sekuro na rami.

Ob njegovi levici je hodil duhovnik in godrnjal molitve.

Spredaj in zadaj so rožljali koraki straž.

Cim višje je prihajal Roland, tem želeneje je sodelal zrak. Čutil se je močnejšega. In gotovost, da bo kmalu mrtev, in da bo skoro konec njegovih muk, mu je dajala toliko mirnosti, bistrosti duha in prožnosti mišljenja, kolikor je v svojem zaporu nikdar ni imel.

Ko so prišli za eno nadstropje višje, je duhovnik dejal:

»Moj sin, zdaj boste poslušali sveto mašo in prešli sveto obhajilo...«

Roland je vztrepetal.

V svrhu obhajila bi mu bilo treba sneti črno ogrinjalo.

In potem ga bodo spoznali!

Krčevito je stisnil pesti, s trdno voljo, da se rajši da ubiti, kakor da bi se vrnil v svojo celico.

Berč, ki je stopal ob njegovi strani, je zamrmral:

»Častiti oče, če se zelo ne požurimo, je obglavljenje onemogočeno; ne sme pa se zgoditi, da bi ceremonija v kapelici preprečila ceremonijo na trgu svetega Marka.«

Kakor da bi mu hotel pritrčiti, se je ta hip odbil po hodnikih strašen udarec groma.

Duhovnik je prebledel.

»Idimo torej! je dejal. Namesto maše bom molil kratko molitvico, namesto obhajila pa »De profundis«.

Krvnik je priklimal z glavo; spreved se je odpravil dalje, in Roland si je pomirjen oddahnil: zdaj je bil gotov svoje smrti!

Na vrhu se je spremstvo pomaknilo na most vzdihlajev, in po stari navadi so pokazali obsojencu zamreženo okno, da bi mogel pogledati na Benetke.

V tem trenutku pa je širok blesk raztrgal somrak na mostu; Rolanda je ovila vijoličasta luč, in neki glas je zakričal glasneje od rohnečega groma:

»Ta človek ni bandit Skalabrino!«

Stražniki so obledeli, vsi poraženi in osupli.

Krvnik je dvignil roko proti obsojencu, da bi mu strgal črno zagrinjalo z glave.

Kletev besnega obupa je bruhnila Rolandu čez ustnice, in preden je krvnik dovršil svojo gesto, je on sam raztrgal tenko tkanino ter se prikazal očem, res iskren, strašen, oblit od električne luči; in njegov no-gočni glas je hripavo in divje zarohnel:

»Glavo za glavo, krvnik! Hotel si vzeti eno — evo ti moj!...«

Nenadejanost tega tragičnega prizora, blede blestenje bliskov in neprekinjeno treskanje strel je navdalo stražnike in celo krvnika samega z ledeno grozo...

To je trajalo par sekund.

Kdo je bil ta strašni človek?...

Nihče ga ni spoznal!

Kako se je znašel ta namesto obsojenca?...

Nihče ni vedel!

Roland je izrazil ta trenutek skrajne osuplosti! Skokoma je podrl stražnike, ki jih je imel na svoj le-vici, in se je naslonil ob steno oboka, poleg okna...

Umreti!... Da on bo umrl!... A to vsaj ne bo na morišču!... To bo v poslednjem boju, v besni borbi... Raztrgali ga bodo, razsekali na kosce! Toda zato se mu ne bo treba vrniti živemu v grob!

»Torej krvnik! je zagrmel. In vi, stražniki!... In ti, duhovnik!... Kje je vaše morišče?... Zakaj tre-pečete?... Saj vas je vendar štirideset, ali se vam ne bo posrečilo, da me ubijete?...«

»Zagrab! ga! je zarohnel isti glas kakor ravno-kar. Zagrabite ga, a glejte, da ga ne ubijete!«

Roland se je gromko zakrohotal, in prva dva straž-nika, ki sta stopila proti njemu, sta zletela po tleh.

»Smrt za smrt! je zakričal Roland. Lep pogreb bom imel.«

»Primate ga, tristo satanov!«

Kakih deset stražnikov je zajedno pritisnilo na Ro-landa, ki je čakal kakor mrjasec.

»Primate ga! je zarjul glas tretjkrat.«

Toda ta glas je zatopil v strašnem strelu. Most se je zamajal. Omet se je osul z oboka. Silen vonj po žveplu je napolnil obok, in oster dim se je zavalil po njem.

»Rešite se! so zatuli zbegani glasovi, dočim je porogljivo zvenel obsojenčev smeh. Rešite se! Most gor! Strela je udarila vanj.

Točno v tem trenutku pa je nezasiščen prizor pre-strašil stražnike, duhovnika in krvnika do skrajnosti.

Na koncu mostu, ob vhodu ječe, se je pojavil člo-vek, kosmat orjak, golorok, golih prsi, bledega obrazu, in napetimi mišicami. Bil je ogromen kakor prikazen iz davne bajke. A na glavi je nosil nekaj velikega, tež-kega... ogromen kamen, kakršen služi za tlakovanje... Prihajal je bliže, hropeč, s plamenečimi očmi, bruhajoč iz ust zverinsko rohnenje...

Ta človek, to kiklopsko bitje, podobno nekakšni strašni Michelangelovi Kariatidi, je ubiral svojo pot naravnost, kakor burja, družeca se z orkanom neba.

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, ki vključujejo poro-čevanje in oglasne namene občin; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Želimo, dopisovanje in ogle-ši trgovskega ali reklamnega namena; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Kolesarji, pozor!

Sedaj je tisti čas, da Vaša kolesa z malim denarjem postanejo popolnoma nova, in sicer z generalnim popra-vilom. Emajliranje, poniklanje, popol-no razloženie, na novo namazana vsa kroglična ležišča. Shramba koles in motorjev čez zimo po minimalnih ce-nah. Priznana najboljša, najcenejša mehanična delavnica **JUSTIN GUSTIN ČIČ, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14**, nasproti »Narodnega doma«. Zado-stuje dopisnica, da pridemo po Vaše kolo na dom. 2519

Otomane, matrace

ltd. izdeluje in popravlja ter izvrša-je sploh vsa tapetniška dela hitro in poceni A. Mandl, tapetnik, Gosposka ulica 36. 257

Kupim staro zlato

srebrni denar, umetno zobovje po naj-višjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ul. 15. X

Pristno dalmatinsko vino

čez ulico, liter à Din 8, dobite v Ca-fovi ulici 7, dvorišče, kino »Union«. 524

Fotografiram vse.

Domači, industrijski in sportni po-snetki. Nove prenosljive svetilne na-prave. Najmodernejši aparati. Foto-atelje zopet odprt. Cene solidne. Fo-tomayer, Gosposka 39. 463

Kaj rabite za velikonočne praznike?

Sunke, kranjske klobase, ribe konzer-virane vseh vrst, sir in druge delika-tese dobite, najboljše in najceneje v delikatesni trgovini Josip Šinigoj, Aleksandrova cesta 18. 420

Sobo- in črkoslikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Fra-njo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2281

Ia gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki ši-rini dobavlja in ima v zalogi po naj-nizji dnevni ceni Ivan Kravos, Mari-bor, Aleksandrova c. 13. 328

Tehnična pisarna

mestnega stavbenika in obl. poobla-ščenega stavb. inž. Viktor Accetto, Maribor, Kosarjeva 41. — Načrti. — Proračuni. — Nasveti. — Cenitve.

Valenec

se sprejme v trgovini z železnino O. Horvat, Maribor, Kralja Petra trg. 544

Stanovanje,

sobo in kuhinjo s 1. ali 15. aprilom po možnosti z vrtom iščem. Ponudbe na upravo lista pod »Aprile«. 588

Iščem

čedno preprosto dekle za gostilno. Na-slov se izve v upravi lista. 567

Načrte lesenih hiš

dobite pri Kreditni stavbni zadrugi »Mojmir«, Maribor, Koroška c. 10. Stanejo Din 100. Natančni pogoji v »Domačiji«, Maribor. 553

Velika zaloga kuhinjske posode,

hišne in kuhinjske potrebščine vseh vrst. Vsaki gospodinjki znana prvovrst-na emajlirana posoda znamke »Her-kules« iz tovarne Sphinx. Ia. alumi-nijevo in litoželezno postekleno po-sodo. Nadalje mline za meso, orehe, kavo, mak in poper. Tehnice za kuhi-njo in meropreizkusne za trgovce z uteži. Ribeže ravne, okrogle, polokro-gle in oglate. Lopatice za oglje, pepel in smeti. Sita, deske za testo in va-ljarje. Likalnike. Razne oblike za vsa-kovrstno pečivo. Kutije za specerijo in dišave. Kotličke in šibe za sneg. Kotličke za polento iz kotlovine. Sol-nike, mlečne vrčke, cedila za juho, čaj, testo in salato. Vedrice, umivalnike in vrče. Nočne posode. Stiskalnice za ocvirke in krompir. Samovare »Phö-bus« in druge vrste. Škafje okrogle in ovalne. Lonce za kuhanje perila in perilnice. Jedilno orodje vseh vrst. Jedilne servise iz porcelana. Krožni-ke iz porcelana in kamenine. Umival-ne garniture in vse vrste steklene robe. Potne pletene košare in cekar-je. Postrežba točna in solidna! Cene konkurenčne! **Albert Vlcel, Maribor, Glavni trg št. 5.** 334

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem na-znanjamo žalostno vest, da smo danes izgubili po dolgi in težki bolezni v 31. letu starosti našo premilo ženo, sestro, teto in svakinjo, gospo

Gizelo Vidmar, roj. Maisatz

asistentinjo farmacije, soprogo lekarnarja v Mariboru

Zemeljski ostanki nepozabne pokojnice bodo prepeljani na Dunaj.

Baden pri Dunaju, dne 18. marca 1929

Žalajoči soproj in ostali sorodniki.

Pohišstvo

preproge, linolej, zavese, odeje, o-grinjala, namizni prti, pohištvono blago, vložki, žim-nice, otomane, perje, puh, kakor tudi vsa postelj-nina po čudovito nizkih cenah pri

KAROL PREIS

Maribor Gosposka ulica 20.

Ceniki zastoj Ceniki zastoj

Spominjajte se CMD!

BOGOMIR DIVJAK

MARIBOR

Trgovina z dvokolesi in pnevmatiko. Isto-tam dobite tudi vse sestavne dele.

Glavno zastopstvo svetovnih koles Waffrenrad-Steyer

Mehanična delavnica z električnim pogonom za popravila dvokoles in motociklov. Lastna poniklovalnica, bakranje in emajliranje.

Trgovina: Glavni trg 17 1590

Delavnica: Ključavničarska ul. št. 1